

Nemzetközi konferencia a Londoni Egyetemen Grundtvig hatásáról

Lands of the Living:
An International Symposium on
the Influence of N.F.S. Grundtvig

August 1-4, 2018
London, England

hosted by
Samford University
United States

With generous support from the William E. and
Wylodine H. Hull Fund for Christian Scholarship and
University of Copenhagen Faculty of Theology

Hivatalosan felkért előadó voltam a „Lands of the Living: N.F.S. Grundtvig világméretű hatása” nemzetközi szimpóziumon. Az esemény a 2018. augusztus 1-4-én Londonban került megrendezésre, a Samford University (USA) és a Koppenhágai Egyetem Teológiai Kara (Dánia) támogatásával.

A világkonferencia elsődleges célja volt 1) megvitatni, hogy Grundtvig eszméit milyen módon fogadták el és adaptálták, 2) a megjelenő oktatók, tudósok és a közösségi vezetők megismerjék a lehetőségeket, hogy tartós együttműködési kapcsolatokat alakíthassanak ki. E célok érdekében hallottak a résztvevők Grundtvig magyarországi hatásáról is. A magyar előadóként mellettem Lettország, Banglades, Kína, Dánia, Finnország, India, Japán, Nigéria, Norvégia, Fülöp-szigetek, Dél-Korea, Svédország és az Egyesült Államok képviselői voltak jelen. Előadásomban Bugge (1995) gondolatait követtem – bevezetőül – aki elmagyarázta, hogy a népfőiskola hogyan fejezi ki és szolgálja a „népi szellemiség” (folkelig dánul) fenntartását: „Mindig egy adott nép kulturális identitását kell tükröznünk. Ezen kívül válaszolniuk kell egy adott történelmi és politikai helyzet kihívásaira...”, írta 1995-ben. Bugge az egyik legismertebb dán Grundtvig kutató. A dánok angol kiejtése nem a legelső a világranglistán, mégis gondoltam megkérdézem az egyik dán, hogy a Bugge-t – mely eredetileg norvég vezetéknev – hogyan kell kiejteni. Azt mondja nekem, Thor, egyszerűen, ahogy írjuk – különben Bugge itt volt délelőtt és

este talán vissza is jön. És így is volt, a konferencia szervezői ugyanis meghívták a Bugge házaspárt, s ők könnyen kötélnek álltak, mert a fiúk és lányok mindketten Londonban élnek. Az egyik robotika mérnök, a másik orvos. Mikor megjötték este a vacsorára, bemutatkoztam és hosszabban elbeszélgettünk. Bugge betöltötte a 90-et. A vacsoránál egy asztalhoz kerültünk, s felkért hozzászólóként köszöntötte a konferencia résztvevőit.

Beszereztem a The School for Life – Grundtvig on Education for the People könyvet is, amit a két szerkesztő az angol Edward Broadbridge és az amerikai Clay Warren dedikáltak is

nekem. Clay még 30 év távolából is emlékezett, amit Pesten tanult, a közismerten nyelvtörő szót: Egeshedre. Leírta a szót és kérdezte jó lesz e így az „egészségedre”, mondtam pompás.

A londoni világkonferenciát minden nap reggelén énekléssel kezdtük. Edward Broadbridge aki személyesen is jelen volt, Grundtvig dalainak, himnuszainak, költeményeinek angolra fordítója. Ő vezényelt. A régi dán szokás szerint a repertoárba válogatott dalok (angol) szövegeit mindenki kézhez kapta. S először zongora vagy gitár kísérettel lalalázta végig a társaság, hogy rögzítse a dallamot. Utána kezdtük csak a szöveggel énekelni, versszakonként. Elementáris ereje volt az éneklésnek.

Ám az utolsó nap meglepetésként már nem Grundtvig dal volt, hanem a We Shall Overcome (Győzni fogunk!) című dal, amely az 1960-as évek emberjogi mozgalmainak himnusza volt. A dal születését egyesek egészen 1901-ig vezetik vissza, míg mások egy 1930-as goszpelszámból eredeztetik. A forrás nekünk úgy tűntette fel, hogy Highlander Népfőiskola, verzió, ami a leghíresebb népfőiskola volt az USA-ban a 30-as évektől.

E lap hasábjain folyamatosan feldolgozzuk a konferencia szakmai eredményeit. Most az angolul készült előadásom magyarra visszafordított változatát teszi közzé a lap.

A népi szellemiség fenntartása Magyarországon

Grundtvig eszméinek hatása – London 2018. augusztus 1-4¹

Bevezetés

Az előadás egyik forrása Jindra Kulich könyve volt, amely 2002-ben (*Koppenhága*) jelent meg: *Grundtvig oktatási eszméi Közép-Kelet Európában és a balti országokban* címmel. Jindra Kulich cseh származású volt, Dániába emigrált, majd dán feleségével Kanadába költözött, ahol a Vancouveri Egyetem tanészékezője lett. Kiváló könyvet írt. Személyesen találkoztunk Magyarországon, amikor tanulmányútjain, a könyv kéziratán dolgozott.

Több napot töltöttünk együtt. Jindra németül, angolul, dánul tudott és anyanyelve, a cseh nyelv lehetővé tette számára, hogy olvassa a szláv nyelven elérhető forrásokat. De nem ismerte az Európában egyedülálló magyar nyelvet. Csak a finn és az észti nyelv tartozik ugyanazon nyelvi családba, miközben sajnos a három nyelv kölcsönösen nem érthető. Jindra nagyon hálás volt a magyar vonatkozású angol és a német publikációkért, a kéziratokért és személyes beszélgetésekért a magyar népfőiskolákról.

A népfőiskola a gyakorlatban is megvalósult Magyarországon az 1930-as években. A második világháború utáni sztálinista diktatúra (1949-1956) alatt a népfőiskolákat betiltották, és 1988-ig lényegében nem léteztek, amikor létrejött a Magyar Népfőiskolai Társaság. Most harminc év után egy könyvet írt két egyetemi kutató T. Kiss Tamás és Tibori Tímea, amely a Civil Kurázi címet viseli, és körvonalazza a 30 év tevékenységét.

Miért Civil kurázi a címe? Amikor először

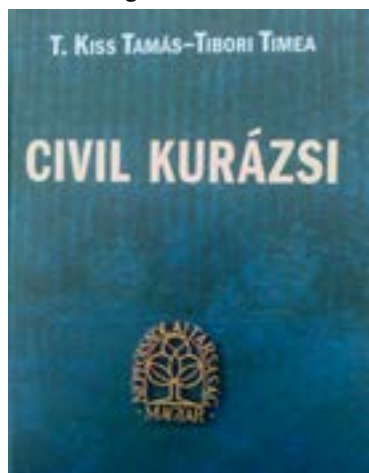

meghallottam a szerzők javaslatát, felmerült bennem a kérdés: ez ilyen egyszerű lenne? A válasz igen. Ez ilyen egyszerű. Néhány napos gondolkodás után eszembe ötlött, hogy Bibó István, a kiemelkedő politikai gondolkodó mit mondott a demokráciáról és a civil kurázsi-ról.²

Bugge³ (1995) találóan megmagyarázta, hogy a népfőiskolák a népi lélek kifejezésére és szolgálatára utalnak „mindig egy adott nép kulturális identitását kell tükrözniük, és válaszolniuk kell az adott történelmi és politikai helyzet kihívásaira...”

Ennek szellemében az előadásom három fő pontja a következő:

1. A születés és a kezdetek az 1930-as években
2. Az 1980-as és 90-es évek fejlődése, amikor lehetőség nyílt a népfőiskolák törvénybe foglalására
3. A 2000-es évek, amikor a szakmai és a nemzetközi munka kiteljesedett.

¹ A írás angolul készült el és utóbb került lefordításra. (részben visszafordításra) A londoni power point előadás néhány képét beillesztettük a szövegbe.

² Bibó István (1911-1979, Budapest), magyar politológus, szociológus és jogfilozófus. Bibó lett az ún. disszidens értelmiségiek példaképe a késő kommunista korszakban. Azt mondta: „... demokráciának lenni, azt jelenti nem félni”, és ez a civil kurázi is.

³ Bugge K.E. Some international varieties of Grundtvig inspiration. In: L.Zollner and A.M. Anderson (eds) Enlightenment in an international perspective. Vejle: Krog.